

SYSTÉM OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY A JEHO TVORBA

Úvodní vystoupení ředitele Institutu pro strategická studia PhDr. Antonína Raška

1. NEZBYTNOST ZAJIŠTĚNÍ OBRANY ČR Z HLEDISKA MOŽNÝCH RIZIK A OHROŽENÍ

Pronikavé a hluboké změny v Evropě a konec bipolárního dělení světa i výrazné politické proměny střední a východní Evropy radikálně zlepšily bezpečnostní prostředí, v němž se nachází nově vzniklá Česká republika.

Politické rozdělení Evropy, jež bylo jedním ze zdrojů vojenské konfrontace v období studené války bylo tak překonáno. Všechny změny, ke kterým dochází nejen v Evropě, znamenají se značnou mírou pravděpodobnosti reálné předpoklady pro vyloučení globálního vojenského konfliktu a současně vedou ke vzniku nových podmínek pro rozvoj zcela nových mezinárodních a společenských vztahů, jež pak v procesu další demokratizace umožňují postupně překonat současné problémy v nejrůznějších oblastech uvnitř jednotlivých zemí a regionů.

Vzhledem ke geopolitickým, ekonomickým a sociálním realitám nelze však dnes, a tím méně v budoucnosti, vyloučit vznik nových bezpečnostních problémů, rizik a ohrožení pro Evropu a Českou republiku zvláště, ať už z vnějších nebo z vnitřních příčin.

Vojenským ohrožením lze nazvat situaci, kdy existuje nebezpečí použití organizované ozbrojené (vojenské) síly proti ČR k zastrašení, k získání výhod, k vydírání a uskutečnění přímé agrese. Nevojenská ohrožení a rizika nejsou přímo

spojena s použitím organizované vojenské síly. Může se jednat zpravidla o politická, ekonomická, diplomatická nebo sociální ohrožení.

Na základě analýzy současné a predikce budoucí mezinárodní a vnitropolitické situace, vypracované v Institutu pro strategická studia, lze mezi hlavní rizika a ohrožení České republiky (obr. 1) zahrnout:

1. Bezpečnostní, politické a ekonomické důsledky nestability v SNS a dalších postkomunistických zemích na situaci v České republice. Důsledky sociálních, národnostních, etnických a náboženských problémů jako důsledků nerovnoměrného vývoje a labilitu vznikajících demokratických mechanismů. Nebezpečí přetrvávajících závislostí ČR na surovinových a energetických zdrojích těchto zemí.
2. Vliv regionálních konfliktů mezi evropskými státy na situaci v naší republice.
3. Možný vznik hegemonistických tendencí, oslabení procesu evropské integrace a ohrožení bezpečnostní rovnováhy s dopady na Českou republiku.
4. Důsledky rozdělení bývalé ČSFR na dva samostatné státy, které se mohou projevit v různých, dnes nepředvídatelných rovinách.
5. Nebezpečí, vyplývající ze šíření zbraní hromadného ničení, technologií, souvisejících s vývojem a výrobou těchto zbraňových systémů do rizikových oblastí Blízkého a Středního východu.
6. Obecná ohrožení naší společnosti zvenčí i uvnitř, spočívající v extrémní migraci, pašování, pronikání mafií z jihu a východu, růstu nesnášenlivosti atd.
7. Ostatní ohrožení, především nepředvídatelné havárie a katastrofy na území ČR nebo i v jiných regionech s přímými dopady na náš stát.

Již pouhý výčet možných rizik a ohrožení, vyplývajících z dynamiky politického a ekonomického vývoje ve světě je důvodem k tomu, aby byly soustavně analyzovány trendy světového vývoje a formulovány zdůvodněné závěry pro tvorbu bezpečnostní politiky České republiky.

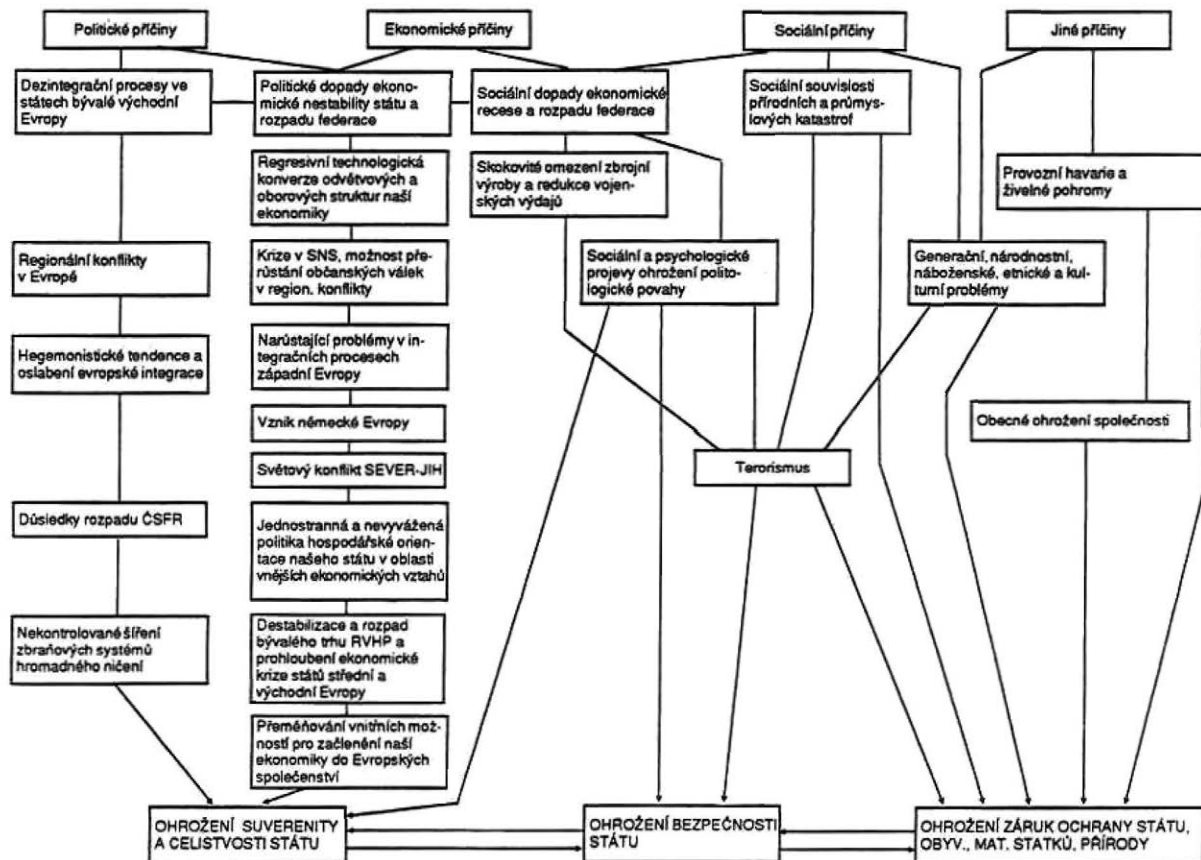
2. HLAVNÍ ZÁSADY TVORBY SYSTÉMU OBRANY ČR

Pro Českou republiku z toho vyplývá potřeba nově koncipovat a formulovat systém obrany na podstatně jiných základech než dosud, odvozených z cílů nové bezpečnostní politiky.

Podstatou nově koncipované bezpečnostní politiky je co nejrychlejší překonání zátěží minulosti, tj. v první řadě ekonomické slabosti a zranitelnosti. To vše znamená nasadit dnešní omezené prostředky velmi úsporně k řešení nejvážnějších bezpečnostních problémů a rizik, a tak přispět ke stabilizaci v ekonomické, vnitropolitické a zahraničně politické i v bezpečnostně politické oblasti.

Vojenskostrategická dimenze bezpečnostní politiky pozbývá svého dřívějšího bezkonkurenčního a prioritního postavení a bude s největší pravděpodobností - vzhledem k rozpadu bipolárního pole ve světě a strategickým změnám - hrát pouze druhořadou úlohu. Pokud má sehrávat bezpečnostní politika svojí roli, to znamená odvracet možná rizika, pak rozumné snižování výdajů na obranu, a navíc ve prospěch ekonomické a sociální oblasti, přispívá ke zvyšování bezpečnosti celého státu a společnosti.

PŘEHLED OHROŽENÍ STÁTU A RIZIK JEHO BEZPEČNOSTI

Obr. 1

To však neznamena, že se můžeme zříci práva na obranu. Tím více, že ani "ozbrojená" či "neozbrojená" neutralita nemá dnes na mezinárodně politickém poli už žádnou naději na akceptaci. Neutralita musí být garantována a dříve dávala jistý smysl jako možná pozice mezi dvěma bloky, dnes by byla vyloučením se ze spolenectví a jen určitým anachronismem. A ani neutralita nevylučuje možnost napadení.

Systém obrany ČR je jedním z prvků nově koncipované bezpečnostní politiky, jejíž výraznou součástí je pak její vojenská část. Vychází z potřeby řešit všechny otázky příprav státu k obraně v souladu s cíli a opatřeními vnitřní a zahraniční politiky státu a z práva na sebeobranu v duchu Charty Organizace spojených národů.

3. PRINCIPY VOJENSKÉ ČÁSTI BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY ČR

Vojenská část bezpečnostní politiky ČR musí při tom respektovat tyto principy (obr. 2):

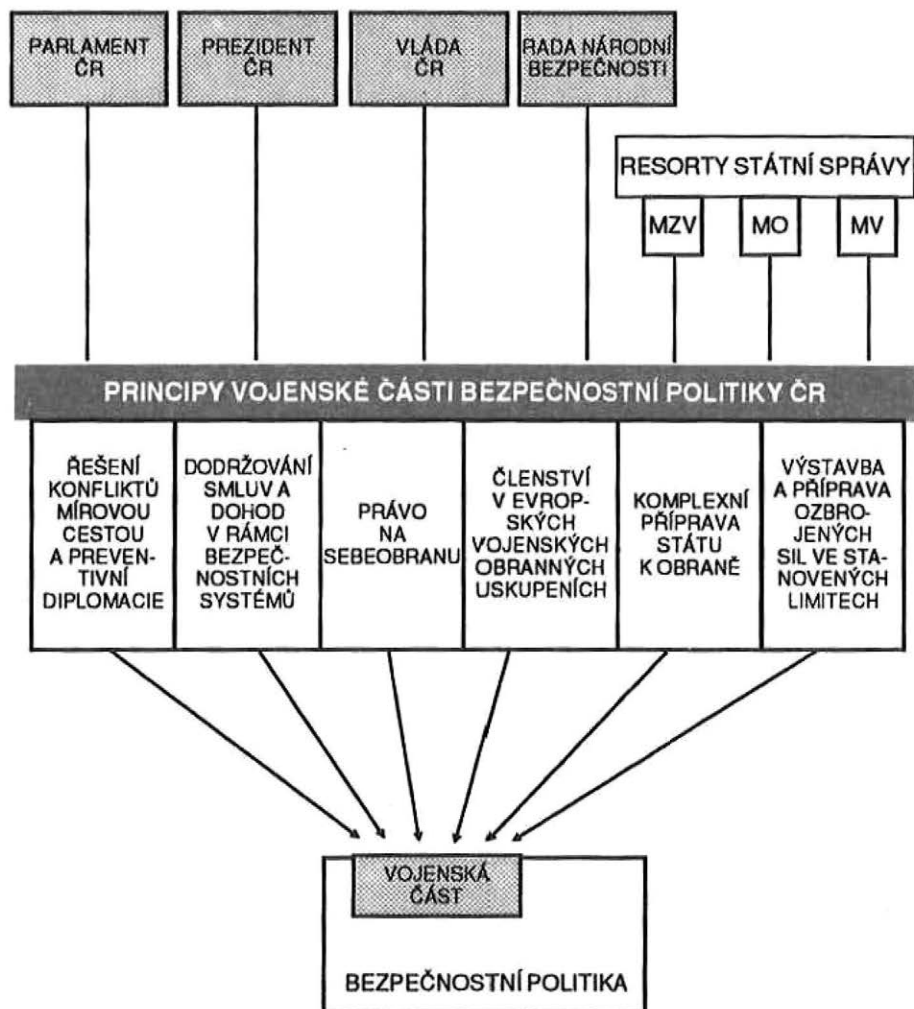
- princip priority zahraničně politických aktivit s cílem řešit jakékoliv konfliktní situace nebo spory s jinými státy především mírovými prostředky,
- princip přísného dodržování všech dohod a smluv v rámci celoevropských i světových bezpečnostních systémů pokud jsou zárukou bezpečnosti ČR, vylučují politické a jiné nátlakové akce proti ní a jakoukoliv formu agrese,
- princip nezadatelného práva na sebeobranu s použitím ozbrojených mocenských prostředků v případech přímého ohrožení suverenity státu, územní integrity a bezpečnosti občanů republiky,
- princip členství v evropských vojenských obranných uskupeních jako prostředek zajištění bezpečnosti ČR při aktivní účasti ozbrojených sil států sdružených v daných vojenských koalicích, jako výraz poskytnutí pomoci jiným ohroženým státům koalice a Organizace spojených národů,
- princip komplexní přípravy státu k obraně v závislosti na vývoji mezinárodně politické a vojenskopolitické situace, lidských a ekonomických možnostech ČR a
- princip výstavby a přípravy ozbrojených sil na úrovni odpovídající potřebám zabezpečit obranu ČR při dodržování limitů počtů osob a hlavních druhů zbraní stanovených v rámci evropských mírových iniciativ.

V návaznosti na tyto principy lze vojenskou část bezpečnostní politiky zformulovat do následujících tezí:

Česká republika za žádných okolností nebude iniciátorem ozbrojeného konfliktu a nezhájí jej proti žádnému státu. K tomu nemá žádné důvody politického, územního, národnostního, ekonomického ani sociálního charakteru.

Česká republika si vyhrazuje právo použít k obraně své suverenity a zájmů svého demokratického zřízení ozbrojené síly, pokud by se vojenské agrese nebo jiným možným ohrožením nedalo zabránit nenásilnými prostředky.

PRINCIPY VOJENSKÉ ČÁSTI BEZPEČNOSTNÍ POLITIKY ČR

Obr. 2

Česká republika se nezřídka práva podílet se na zajištění kolektivní bezpečnosti jiných zemí v zájmu obrany demokracie, dojde-li k jejímu ohrožení. Proto bude usilovat o přijetí do NATO, případně jiných politických a vojenských koalic, které budou zárukou bezpečnosti v Evropě a ve světě.

Česká republika se zavazuje poskytnout své ozbrojené síly v rámci mírových sil OSN kdykoliv o to bude požádána, nebo iniciativně takovéto řešení nabídne jak v zájmu vlastním, tak v zájmu demokracie a kolektivní bezpečnosti, zejména v Evropě.

Česká republika nevlastní a nevyrábí jaderné ani jiné zbraně hromadného ničení a nebude usilovat o jejich vlastnictví. Nepřipustí rozmístění těchto zbraní na svém výsostném území. Se vši rozhodností se staví za požadavek úplné likvidace těchto zbraní v celosvětovém měřítku. Protože jejich použití v ozbrojeném konfliktu považuje za zločin proti lidskosti, učiní všechna opatření, aby zabránila jejich použití proti republice.

Česká republika bude přísně dodržovat omezení stanovená v počtech osob a hlavních druhů zbraní v ozbrojených silách, pokud je neporuší jiný stát, který by mohl jakýmkoliv způsobem ohrožovat suverenitu, územní celistvost ČR a jiné životně důležité zájmy občanů. Dále bude usilovat o snižování počtů ozbrojených sil a konvenční výzbroje na reciproční úrovni s jinými státy s cílem vytvářet předpoklady pro zamezení vzniku vojenských konfliktů.

Vojenská část bezpečnostní politiky musí být vypracována ve vazbách na celý systém obrany státu. Na tvorbě vztahů k této části bezpečnostní politiky se musí podílet jak ministerstvo obrany, tak všechny ostatní orgány státní správy. V konečné fázi je schvaluje parlament ČR.

Vojenská část bezpečnostní politiky je nosným podkladem pro vypracování komplexní strategie obrany ČR a zvláště pak pro vojenskou strategii.

4. HLAVNÍ OBSAH STRATEGIE OBRANY ČR

Dříve než přejdeme k obsahu **strategie obrany** našeho státu (obr. 3), považuji za nezbytné pojem "strategie obrany" definovat. Tento pojem má celou řadu různých výkladů, a to jak z pohledu obecného, tak specifického, daného konkrétními objektivními i subjektivními podmínkami jejich tvůrců.

Zdá se jako přijatelné, strategii obrany ČR definovat takto: STRATEGIE OBRANY ČR, JAKO SOUČÁST STÁTNÍ POLITIKY, ŘEŠÍ KOMPLEXNĚ VŠECHNY OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S PŘÍPRAVOU STÁTU K OBRANĚ, VÝSTAVBOU OZBROJENÝCH SIL, JEJICH ZABEZPEČENÍM A VYUŽITÍM V MÍRU A ZA BRANNÉ POHOTOVOSTI V ZÁJMU SUVERENITY, ÚZEMNÍ CELISTVOSTI A BEZPEČNOSTI OBCANU ČESKÉ REPUBLIKY.

Takto vyjádřená definice umožňuje stanovit obsah strategie obrany ČR, kterým je:

OBSAH STRATEGIE OBRANY ČR

STRATEGIE OBRANY ČR (DEFINICE)	STRATEGIE OBRANY ČR, JAKO SOUČÁST STÁTNÍ POLITIKY, ŘEŠÍ KOMPLEXNĚ VŠECHNY OTÁZKY SOUVISEJÍCÍ S PŘÍPRAVOU STÁTU K OBRANĚ, VÝSTAVBOU OZBROJENÝCH SIL, JEJICH ZABEZPEČENÍM A VYUŽITÍM V MÍRU A ZA BRANNÉ POHOTOVOSTI V ZÁJMU SUVERENITY, ÚZEMNÍ CELISTVOSTI A BEZPEČNOSTI OBČANŮ ČESKÉ REPUBLIKY				
HLAVNÍ OBSAH STRATEGIE OBRANY ČR					
VNITŘNÍ A ZAHRA-NIČNÍ POLITIKA	PODMÍNKY A CHARAKTER OZBROJENÉHO KONFLIKTU	PŘÍPRAVA STÁTU NA VÁLKU	ŘÍZENÍ PŘÍPRAV STÁTU A OZBRO-JENÝCH SIL K OBRANĚ	STUDIUM STRATEGIE POTENCIÁL-NÍHO PROTIVNÍKA	VÝSTAVBA, PŘÍPRAVA A POUŽITÍ ARMÁDY ČR
* BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA * PREVENTIVNÍ DIPLOMACIE * MÍROVÉ AKTIVITY * FORMY KONFRONTACE * KONFRONTACE ZA POUŽITÍ OZBROJENÉ SILY * SPOJENCI	* MOŽNÝ PROTIVNÍK * PROSTOR OZBROJENÉHO KONFLIKTU * ZPŮSOB ZAHÁJENÍ * CHARAKTER KONFLIKTU * DÉLKA TRVÁNÍ	* POLITIKA * EKONOMIKA * OPERAČNÍ PŘÍPRAVA STÁTNÍHO ÚZEMÍ * STÁTNÍ HMOTNÉ A MOBILIZAČNÍ REZERVY * CIVILNÍ OBRANA * SYSTÉM ŘÍZENÍ	* VRCHOLNÉ ORGÁNY ŘÍZENÍ OBRANY * VÝKONNÉ ORGÁNY NA ÚSEKU OBRANY * LEGISLATIVA * SOCIÁLNÍ ASPEKTY	* ZPRÁVODAJSKÁ ČINNOST * ODHALENÍ ZÁMYSLŮ * MOŽNOSTI PROTIVNÍKA * VLASTNÍ PROTIOPATŘENÍ	* SLOŽENÍ A ORGANIZACE V MÍRU * DISLOKACE * VÝZBROJ * VŠESTRANNÉ ZABEZPEČENÍ * MOBILIZAČNÍ ROZVINUTÍ * PŘÍPRAVA * ZPŮSOB POUŽITÍ

Obr. 3

a) **Vnitřní, ale především zahraniční politika** ve vztahu k podmínkám a charakteru rizik a ohrožení, které by mohly být příčinou ozbrojeného konfliktu za dobrovolné či nedobrovolné účasti ČR. Zkoumání této otázky musí probíhat vždy ve zcela konkrétních podmínkách a širokých vojensko-politických souvislostech z evropského i celosvětového pohledu a musí mít vysoce koncepční charakter. Svým způsobem právě tato část strategie dává odpověď na celou podstatu obrany státu, tj. zda je vůbec nutno obranu státu budovat a když ano, tak v jakých dimenzích kvantitativních, kvalitativních a časových, případně v jakých variantách. Do této oblasti spadá celá škála zahraničně politických aktivit spočívajících v prosazování bezpečnostní politiky, definování možných nebezpečí vzniku války, výběr spojenců v politické a vojenské sféře atd. Jde o prioritní, nejsložitější a nejnáročnější část strategie, podmiňující všechny její další oblasti.

b) **Podmínky a charakter** možného ozbrojeného střetnutí. Jak již bylo řečeno v souvislosti s bezpečnostní politikou, ČR válku nikdy nevyvolá. Může tedy být do ní vtahována za nejrůznějších okolností tím, že bude sama napadena nebo bude plnit smluvní závazky vůči jiným státům nebo koalicím. Z tohoto pohledu musí naše strategie zkoumat:

- okolnosti, za nichž by ČR byla nucena vstoupit do ozbrojeného konfliktu,
- kdo může tvořit potenciálního protivníka, kdo tedy může být, řečeno vojensky, nepřitelem, z čehož plynou:

- operační směry a prostory obrany,
- jaké síly a prostředky musí mít ČR pro splnění cílů obrany (jakou armádu),
- způsoby zahájení a vedení války,
- jaké spojence bude mít ČR ve válečném konfliktu,
- jak dlouho může válka trvat.

Výsledky zkoumání podmínek a charakteru možné války ovlivní výstavbu Armády ČR, její přípravu a dislokaci, jakož i přípravu celého státu na válku.

c) **Příprava státu na válku.** Při dnešních způsobech vedení ozbrojeného střetnutí, bez ohledu na to, zda půjde o válku globální, lokální či regionální konflikt, nerozhodují o jejím výsledku pouze ozbrojené síly. Stále více záleží na připravenosti celého státu. Požadavky v tomto směru může vypracovat pouze vojenská strategie, a to pro všechny oblasti národního hospodářství a ostatní resorty státní správy z hlediska jejich přechodu do válečných podmínek (na válečnou ekonomiku), potřeb udržování strategických zásob a opatření operační přípravy státního území. Neméně důležité jsou otázky společenského charakteru, jako vztah obyvatelstva k obraně vlasti a ozbrojeným silám.

V souvislosti s profesionalizací Armády České republiky bude zřejmě řešen i problém zapojení všech obyvatel do procesu přípravy k obraně země. Do přípravy státu na válku musí aktivně vstoupit orgány státní správy, hospodářské, společenské a vědecké instituce. Půjde určitě o problém značně konfliktní, o vyřešení určitých rozporů mezi požadavky a možnostmi, a proto přijatá řešení budou převážně kompromisní, lépe řečeno rozumné kompromisní.

d) **Řízení příprav státu a ozbrojených sil k obraně v míru a za branné pohotovosti státu.** Z hlediska řízení státu a ozbrojených sil se strategie zabývá

především řízením války jako celku a přípravou na takovou činnost. Studuje a navrhuje organizaci a působnost nejvyšších orgánů vedení státu v míru a za války ve vztahu k ozbrojeným silám, ekonomice a civilní obraně a zabezpečení jejich potřeb. Zkoumá a navrhuje strukturu nejvyšších vojenských orgánů velení, způsoby jejich činnosti, operativnost přechodu na válečný systém řízení, zásady dislokace míst řízení, jejich odolnost a technické vybavení.

e) **Studium strategie potenciálního protivníka.** Objektem trvalého zkoumání strategie je, mimo jiné, pravděpodobný protivník. Obsah této činnosti tvoří především jeho vojenskopolitické cíle, vojenskostrategické názory a z nich vyplývající tendence a možnosti vzniku ozbrojeného konfliktu v časových a prostorových dimenzích. Zabývá se studiem jeho ozbrojených sil po stránce kvantitativní a kvalitativní a způsoby jejich strategického použití, jakož i celkovými schopnostmi protistojícího státu nebo států vést válku.

Při koncipování strategie obrany ČR se zřejmě vyskytne vážná potíž. Spočívá totiž v tom, koho označit za protivníka. Dnes nemůžeme za potenciálního nepřítele označit žádný evropský stát.

Při strategickém plánování z našeho pohledu půjde tedy o určitou prevenci zabezpečení suverenity a nedotknutelnosti území státu pro případ, že by kdykoliv v budoucnu došlo z jakékoliv strany k pokusu tuto suverenitu narušit. Proto je celá záležitost strategického použití ozbrojených sil ČR v případném válečném konfliktu velmi variabilní a o to složitější. Teoreticky nelze vyloučit ze spektra potenciálních protivníků České republiky nikoho z jeho bezprostředního i vzdálenějšího okolí. Jakékoliv opomenutí by bylo v tomto směru neodpustitelnou chybou.

f) Nedílnou, významnou částí strategie je **výstavba a příprava Armády České republiky**, o čemž se zmíním v další části tohoto vystoupení a kromě toho bude této otázce věnováno dnešní odpolední jednání.

5. PRVKY SYSTÉMU OBRANY STÁTU

Systém obrany patří mezi nejsložitější systémy, které jsou řízeny státem. Jeho zvláštní postavení vyplývá z nemožnosti plně ověřit jeho fungování v mírových podmínkách. Stavby ohrožení, na něž by měl systém reagovat rychle, správně a odpovídajícími prostředky jsou hypotetické. Jejich plná simulace (při nácvičích, cvičeních a experimentech) není možná, protože postrádá náboj skutečnosti a umožňuje únik do mírového prostředí.

O to významnější je promyšlená příprava všech činností, které směřují k profesionalitě jednotlivců a fungujícím strukturám i vztahům. Stát již v míru řídí přípravu k obraně a jeho funkce se výrazně umocňují za branné pohotovosti a za války. Bytostně se dotýká všech občanů, institucí, hospodářských organizací a zařízení na území České republiky.

Jednotlivé prvky systému obrany státu předpokládají existenci demokratického principu odpovědnosti všech občanů za obranu. Funkce v těchto prvcích je nezbytné zabezpečovat profesionálně připravenými odborníky. **Obrana státu proti rizikům, která vyplývají z možných vojenských i nevojenských ohrožení je organizována představiteli politického systému.** Možnosti zabezpečení obrany jsou výslednicí:

- **profesionální připravenosti občanů** (v ozbrojených silách i mimo ně) k plnění úkolů při obraně,
- **schopnosti hospodářství** (ekonomických, materiálních, technických) připravit systém obrany v míru, za branné pohotovosti státu a za války,
- **geografických podmínek a operační přípravy státního území,**
- **celkového klimatu ve společnosti** (politického, morálního, sociálního), které má odraz i v legislativním zabezpečení potřeb obrany.

Funkcí systému obrany státu je zabezpečit obranu, ochranu a bezpečnost občanů, jejich vlastnictví, hospodářství, přírodního, surovinového a kulturního bohatství i demokratických svobod proti možným rizikům a ohrožením.

Struktura systému obrany je tvořena následujícími prvky:

- **vrcholné orgány státu** jako řídicí prvky systému obrany a jednotlivé resorty státní správy,
- **ekonomika** jako materiální základna systému obrany,
- **ozbrojené síly**, zejména armáda, jako výkonný orgán systému obrany,
- **civilní obrana** jako nástroj ochrany občanů a materiálních hodnot státu.

Mezi jednotlivými prvky existují úzké vazby, a to jak v míru, tak i za války. V krizových stavech by mělo dojít k aktivaci celého systému pro zabezpečení úkolů, pro něž existuje.

Není předmět dnešní konference rozebírat funkce všech uvedených prvků, které systém obrany tvoří. Zmíním se proto jen o vrcholných orgánech řízení obrany ČR a armádě.

K vrcholným orgánům řízení obrany České republiky patří (obr. 4):

- parlament,
- prezident České republiky,
- vláda a
- Rada národní bezpečnosti.

Jejich funkce jsou dány ústavou ČR a příslušnými zákony, jejichž tvorba je nanejvýš aktuální. Vrcholné orgány řízení obrany ČR jsou v zabezpečení obrany schopnosti země nezastupitelné a nesou za stav této oblasti bezprostřední odpovědnost. Jejich činnost v oblasti vojenské politiky, bezpečnosti a strategie obrany je podmíněná plněním funkcí ministerstva obrany, jako resortu státní správy na úseku obrany státu.

Ministerstvo obrany ČR pak disponuje výkonným prvkem systému obrany ČR, kterým je **Armáda České republiky**.

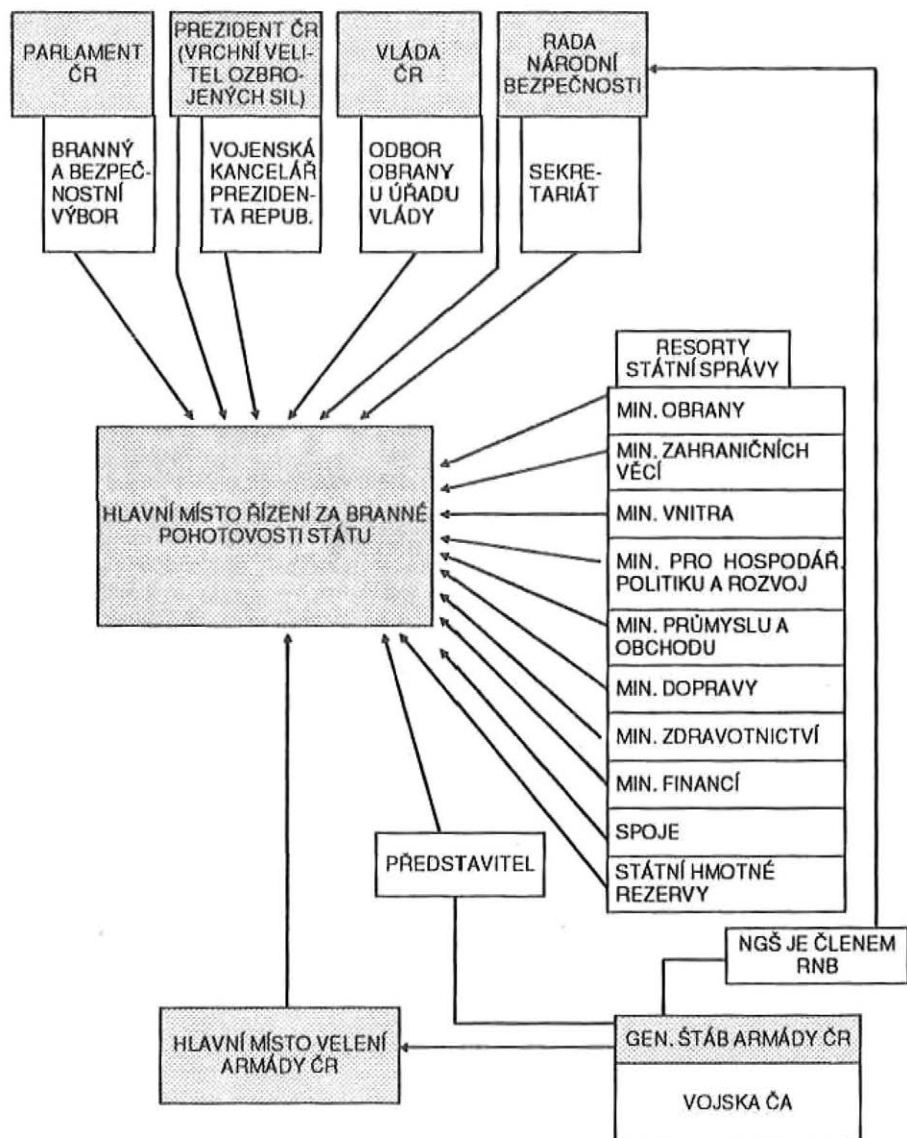
Úkolem Armády České republiky, který je dán zákonem České národní rady ze dne 21. 12. 1992 je **bránit svobodu, nezávislost a celistvost České republiky**. Z hlediska strategie obrany lze použít Armády České republiky stanovit takto:

Na základě zjištění skutečností, které by ohrožovaly ČR nebo její občany, přijmout včas nezbytná obranná opatření s cílem odrazit protivníka od použití ozbrojené síly. V případě vojenského napadení odrazit pozemní nebo vzdušný útok agresora z kteréhokoliv směru a na kteroukoliv část území státu a rozhodnou činností jej donutit, aby se vzdal svých agresivních cílů.

Aby byla armáda schopna splnit stanovené úkoly, je před námi nanejvýš odpovědná práce, spojená s její výstavbou.

Při výstavbě Armády ČR musíme vyřešit takové otázky, jako je její strukturální

ORGÁNY ŘÍZENÍ OBRANY ČESKÉ REPUBLIKY **VRCHOLNÉ ORGÁNY ŘÍZENÍ OBRANY STÁTU**

Obr. 4

složení co do druhů vojsk, jejich organizaci, vybavení zbraňovými systémy a další technikou, dislokaci, materiální a technické zabezpečení. Bude třeba také pečlivě zvážit proporce mezi velikostí mírové a válečné armády. V této oblasti se jeví jako účelné vyjít z kritické analýzy současného stavu a vypracovat dlouhodobou alternativní představu o cílech výstavby armády s určitými realizačními etapami.

V každém ozbrojeném střetnutí závisí splnění cílů války mimo jiné nejen na připravenosti ozbrojených sil, ale celého státu do ní vstoupit a úspěšně ji vést. Musíme tedy zkoumat možné varianty vstupu ČR do jakéhokoliv konfliktu, možné způsoby jeho zahájení s přihlédnutím k pravděpodobnému protivníkovi a z toho vyplývající otázky přechodu armády a státu z mírového stavu do branné pohotovosti. Ve vojenské oblasti je to rozvinutí vojsk, zaujetí operačních sestav, vytváření strategických záloh a formy vedení obrany. Aby bylo dosaženo splnění cílů obrany ČR, je nezbytné formulovat strategii obrany, o které jsem se již zmínil a legislativně ji podložit.

6. LEGISLATIVNÍ ZABEZPEČENÍ OBRANY ČR

Nesporným předpokladem pro všestrannou a plnohodnotnou realizaci opatření nezbytných k zabezpečení obrany státu je existence **potřebných právních norem**.

Současné právní normy v oblasti obrany státu neumožňují realizovat vojenská, hospodářská, sociální a jiná opatření na některých úsecích společenského života státu, prováděná v míru, za mimořádných opatření a za branné pohotovosti státu. Neodpovídají změnám, ke kterým v nedávné minulosti došlo a v současnosti dochází. Řada potřebných právních norem a zákonů, vztahující se k obraně státu, zcela chybí.

Nejsou upraveny právní vztahy mezi resorty a institucemi státní správy, základní práva a povinnosti právnických a fyzických osob při řízení a organizaci obrany státu a jejím zabezpečení, včetně výchovy občanů k obraně.

Do doby rozpadu federace bylo sice novelizováno několik zákonů, ale novelizace a přijetí dalších je teprve před námi.

Legislativní zabezpečení obrany a bezpečnosti České republiky proto vyžaduje urychleně vypracovat a přijmout souhrn zákonů a právních norem, které vytvoří zákonnou oprávněnost všech přijímaných opatření k obraně státu, výstavbě Armády České republiky, operační přípravě státního území a k hospodářské mobilizaci státu.

Z tohoto pohledu se jeví jako nanejvýš aktuální novelizace nebo tvorba Branného zákona, Zákona o obraně, Zákona o některých služebních poměrech vojáků a zákonů, které by dávaly státu právo řešit otázky obrany ve vztahu ke všem právnickým a fyzickým osobám. Legalizovat bude nutno rozpočtová pravidla na obranu, a zvláště armádu, a to již od roku 1993, včetně odměňování a sociálního zabezpečení příslušníků Armády ČR.

Tyto zákony, mimo jiné, jsou předpokladem pro realizaci dynamických změn při transformaci naší armády.

ZÁVĚR

Zcela nové podmínky, související se vznikem České republiky, vyvolávají aktuální potřebu vytvořit v rámci nově koncipované bezpečnostní politiky netradiční systém obrany České republiky ve všech jeho obsahových otázkách a na všech stupních řídicích a výkonných orgánů. Jde o proces nanejvýš náročný, vyžadující analýzu řady protichůdných kritérií a hledání optimálních cest řešení.